

103 Θεολογίας Θεσσαλονίκης

Σκοπός

Η Θεολογία, ως βασική λειτουργία της συνειδήσεως της Εκκλησίας, αναφέρεται άμεσα στο περιεχόμενο της αλήθειας της πίστεως και είναι έλλογος καρπός της σπουδής και μελέτης του όλου έργου της Θείας Οικονομίας, από τη δημιουργία του κόσμου μέχρι τα έσχατα, όπως αυτό πραγματώνεται από την Εκκλησία στον χρόνο και στην Ιστορία.

Η πραγμάτωση της ιστορικής αποστολής της Εκκλησίας συνδέθηκε με την πρόσληψη του κόσμου και την προσαρμογή του λυτρωτικού μηνύματός της στις συνθήκες και στα αιτήματα κάθε τόπου και κάθε εποχής. Η πνευματική αυτή διαδικασία της ιστορικής εμπειρίας της Εκκλησίας αποτυπώθηκε στη διατύπωση του περιεχομένου της πίστεως, στη θεσμική έκφραση των δομών της Εκκλησίας, στην οργάνωση της λατρείας και γενικότερα σε όλες τις μορφές του εκκλησιαστικού βίου, οι οποίες αποτελούν και το γνωστικό αντικείμενο του Τμήματος Θεολογίας.

Επαγγελματικές Διέξοδοι

Οι πτυχιούχοι μπορούν να καλύψουν θέσεις εργασίας σε τομείς ανάλογους με τις σπουδές και την εξειδίκευσή τους. Ενδεικτικά αναφέρεται ότι μπορούν να απασχοληθούν στο δημόσιο και ιδιωτικό τομέα: στην Εκπαίδευση και ειδικότερα στην Εκκλησιαστική Εκπαίδευση, στον τομέα της Εκκλησιαστικής Διακονίας, ως ιερωμένοι στην Ελλάδα και στο εξωτερικό ή ως λαϊκοί σε διάφορες υπηρεσίες Εκκλησιαστικής Κοινωνικής Διακονίας. σε οποιαδήποτε θέση σχετική με το αντικείμενο σπουδών τους (ερευνητικά κέντρα, συμβουλευτικοί σταθμοί, τοπική αυτοδιοίκηση, αρχαιολογική υπηρεσία-εφορίες βυζαντινών αρχαιοτήτων, εκδοτικοί οίκοι).

Πρόγραμμα Σπουδών

Από το 1983 (Υπ. Απ. Β1/76) συστάθηκαν και λειτουργούν στο Τμήμα Θεολογίας οι παρακάτω τομείς:

1. Τομέας Βιβλικής Γραμματείας και Θρησκευολογίας.

Καλύπτει το γνωστικό αντικείμενο της Παλαιάς Διαθήκης, της Καινής Διαθήκης, της Θρησκευολογίας και της Κλασικής γλώσσας (Αρχαία Ελληνικά, Εβραϊκά κ.τ.λ.).

2. Τομέας Εκκλησιαστικής Ιστορίας, Χριστιανικής Γραμματείας, Αρχαιολογίας και Τέχνης.

Καλύπτει το γνωστικό αντικείμενο της Γενικής Εκκλησιαστικής Ιστορίας, της Εκκλησιαστικής Ιστορίας της Ελλάδας, της Ιστορίας των Σλαβικών Εκκλησιών, της Εκκλησιαστικής Γραμματείας και της Χριστιανικής και Βυζαντινής Αρχαιολογίας.

3. Τομέας Δογματικής Θεολογίας.

Καλύπτει το γνωστικό αντικείμενο της Δογματικής, της Συμβολικής, της Ιστορίας Δογμάτων, της Οικουμενικής Κίνησης και της Ιστορίας της Φιλοσοφίας.

4. Τομέας Λατρείας, Χριστιανικής Αγωγής και Εκκλησιαστικής Διοίκησης. Καλύπτει το γνωστικό αντικείμενο της Ομιλητικής, της Λειτουργικής, της Εκκλησιαστικής Μουσικής, της Κατηχητικής, των Παιδαγωγικών, του Κανονικού Δικαίου και της Εισαγωγής στη Θεολογία.

5. Τομέας Ηθικής και Κοινωνιολογίας.

Καλύπτει το γνωστικό αντικείμενο της Ηθικής, της Γενικής Κοινωνιολογίας, της Εισαγωγής στην Κοινωνιολογία της Θρησκείας, της Κοινωνιολογίας του Χριστιανισμού και της Ποιμαντικής.

1ο Εξάμηνο

Αρχαία Ελληνικά. (Δ. Καϊμάκης - Α. Κόλτσιου)

Πλάτωνος Φαίδων. Εισαγωγή - Κείμενο - Σχόλια.

Ασκήσεις: Ανθολόγιο κειμένων (Α. Κόλτσιου)

Εισαγωγή στη Θρησκειολογία (Τα Θρησκευάματα του αρχαίου Κόσμου). (Γ. Ζιάκας - Π. Παχής)

Σύντομη επισκόπηση της θρησκείας των προϊστορικών κοινωνιών και των σημερινών απλών και κατά φύση ζώντων λαών («Πρωτογόνων»). Γένεση των μεγάλων πολιτισμών. Γένεση, ιστορική εξέλιξη, διδασκαλία, μύθος, λατρεία, ζωή και κοινωνία των θρησκειών του αρχαίου κόσμου (Σουμερίων, Ασσυρίων και Βαβυλωνίων, Αιγυπτίων, Ελλήνων, Ρωμαίων, Κελτών, Σλάβων και των ιθαγενών της προκολομβιανής Αμερικής - Ατζέκων, Ίνκας, Μάυας).

Εισαγωγή στην επιστήμη της Θεολογίας. (Δ. Κούκουρα)

Σύγχρονη προβληματική για το γνωστικό αντικείμενο της θεολογίας. Σύγχρονα θεολογικά ρεύματα. Τεχνική εκπόνησης επιστημονικών εργασιών. Σύνταξη σχετικής εργασίας.

Εισαγωγή στην Παλαιά Διαθήκη και τη βιβλική εβραϊκή γλώσσα. (Μ. Κωνσταντίνου - Ι Μούρτζιος)

Στόχος του μαθήματος είναι να ενημερώσει τους φοιτητές: α') για τα πορίσματα της σύγχρονης επιστήμης σε θέματα που σχετίζονται με την ονομασία, τη συγγραφή, τη σύνθεση, την ένταξη στον Κανόνα, το περιεχόμενο και τη θεολογία των βιβλίων της Παλαιάς Διαθήκης και β') για την ιστορία, τη γραφή, την ανάγνωση και τα κυριότερα γραμματικά και συντακτικά φαινόμενα της εβραϊκής γλώσσας του πρωτοτύπου κειμένου της Παλαιάς Διαθήκης.

Εισαγωγή στην Καινή Διαθήκη. (Ι. Καραβιδόπουλος)

Ιστορία του χειρογράφου και εντύπου κειμένου της Κ. Δ., κριτική του κειμένου. Ιστορία του κανόνα της Καινής Διαθήκης. Ιστορικά στοιχεία για το ελληνιστικό περιβάλλον, στο οποίο αναπτύχθηκε και διαδόθηκε η Καινή Διαθήκη. Γλώσσα των βιβλίων της Καινής Διαθήκης. Τα βιβλία της Κ. Δ., δηλαδή γένεση του καθενός βιβλίου, χαρακτήρας, ύφος και γλώσσα, τόπος, χρόνος και σκοπός συγγραφής, θεολογικές ιδέες, περιεχόμενο. Το μήνυμα του στο σύγχρονο άνθρωπο.

Άσκηση Λειτουργικής. (Π.Σκαλτσής)

Εισαγωγή στην ιστορία και τη θεολογία της θείας Λατρείας. Εξέλιξη της θείας Λατρείας. Λειτουργικός χρόνος. Εκκλησιαστικό έτος. Μοναχικό και ασματικό τυπικό. Οι ακολουθίες του νυχθημέρου. Ανάλυση λειτουργικών όρων. Λειτουργικά σκεύη, βιβλία και άμφια. Πρακτική άσκηση στο Ναό της Σχολής.

2ο Εξάμηνο

Ιστορία και Γραμματεία της Εκκλησίας της Ελλάδος. (Αρχιμ. Α. Νανάκης)

Ίδρυση και εδραίωση των Εκκλησιών, διαμάχες - αιρέσεις, μοναχισμός, τέχνη, πνευματική κίνηση, διοίκηση.

Βυζαντινή Αρχαιολογία. (Κ. Χαραλαμπίδης)

Κατακόμβες. Παλαιοχριστιανική Αρχιτεκτονική (ο ρυθμός της βασιλικής). Παλαιοχριστιανική ζωγραφική (τοιχογραφίες, ψηφιδωτά, φορητές εικόνες, μικρογραφίες χειρογράφων). Παλαιοχριστιανική γλυπτική (σαρκοφάγοι, ελεφαντοστά κτλ.). Ανάθεση γραπτών εργασιών με ελληνική και ξενόγλωσση βιβλιογραφία. Επίσκεψη χριστιανικών μνημείων Ελλάδος και Ιταλίας.

Ιστορία της Φιλοσοφίας. (Α. Σιάσος)

Αρχαία Ελληνικά. (Δ. Καϊμάκης - Α. Κόλτσιου)

Διδάσκεται η αρχαία ελληνική φιλοσοφία από τους Προσωκρατικούς ως τους τελευταίους Πλατωνικούς. Παρουσιάζονται επίσης βασικοί αντιπρόσωποι της βυζαντινής και μεταβυζαντινής περιόδου. Η διδασκαλία εμπεδώνεται με ανάλυση και ερμηνεία συναφών κειμένων. Το μάθημα αποσκοπεί στην κατανόηση θεμελιωδών φιλοσοφικών όρων που υιοθετήθηκαν από την ορθόδοξη θεολογική παράδοση και στην υπογράμμιση φιλοσοφικών θέσεων και μεθοδολογικών συμπεριφορών που είναι ασυμβίβαστες με εκείνες των χριστιανών συγγραφέων. Εκπονούνται συλλογικές και προσωπικές ασκήσεις επί των αρχαίων πηγών. Παρέχεται υποχρεωτική και προαιρετική βιβλιογραφία.

Γενική Εκκλησιαστική Ιστορία: Από την ίδρυση της μέχρι το σχίσμα του 1054. (Α. Γλαβίνας)

πρώτη περίοδος περιλαμβάνει την ιστορία της αδιαίρετης μέχρι το σχίσμα του 1054 Χριστιανοσύνης. Στο πρώτο μέρος εκτίθεται η ιστορία της Εκκλησίας μέχρι το Μ. Κωνσταντίνο σε τρία κεφάλαια (οι Απόστολοι, οι διωγμοί, οι γνωστικές αιρέσεις) και στο δεύτερο μέρος η ιστορία της Εκκλησίας από το διάταγμα των Μεδιολάνων (313) μέχρι το σχίσμα σε τέσσερα κεφάλαια (η Εκκλησία των αιρέσεων, των σχισμάτων και των συνόδων, η αυτοκρατορική πολιτική στα θέματα της Εκκλησίας, η εικονομαχία, οι σχέσεις του ανατολικού και δυτικού Χριστιανισμού, δηλ. οι σχέσεις Ρώμης - Κωνσταντινούπολης).

Εισαγωγή στην Παιδαγωγική. (Ι. Κογκούλης)

Έννοια και αντικείμενο της Παιδαγωγικής. Ο επιστημονικός χαρακτήρας της Παιδαγωγικής. Η εξέλιξη της Παιδαγωγικής ως επιστήμης. Σχέσεις της Παιδαγωγικής με τις άλλες επιστήμες. Μέθοδος παιδαγωγικής έρευνας. Βασικές έννοιες και θεμελιώδη προβλήματα της Παιδαγωγικής.

3ο Εξάμηνο

Ερμηνεία ιστορικών βιβλίων της Παλαιάς Διαθήκης από το κείμενο των Ο'. (Μ. Κωνσταντίνου - Ι. Μούρτζιος)

Ερμηνευτική ανάλυση περικοπών από τα ιστορικά βιβλία της Παλαιάς Διαθήκης κατά τους Ο' με κεντρικό θέμα την ιδέα της Εκλογής και της Διαθήκης. Στόχος του μαθήματος είναι να εισαγάγει το φοιτητή στις ερμηνευτικές μεθόδους της Παλαιάς Διαθήκης και να παρουσιάσει συνοπτικά τα πορίσματα της σύγχρονης έρευνας. Άσκηση: Παρουσίαση του περιεχομένου των ιστορικών βιβλίων της Π. Διαθήκης.

Ιστορία Σλαβικών Εκκλησιών. (Ι. Ταρνανίδης)

Ο εκπολιτισμός των Σλάβων αρχίζει με την είσοδο τους στο Χριστιανισμό. Οι ορθόδοξοι Σλάβοι (Ρώσοι, Σέρβοι, Βούλγαροι εκσλαβισθέντες) δέχτηκαν τον Χριστιανισμό και κάθε είδους πολιτιστική επίδραση από το Βυζάντιο. Έτσι, στην ιστορία των Σλαβικών Εκκλησιών παρουσιάζεται πρώτα - πρώτα η ίδρυση τους, στη συνέχεια η εξέλιξη και προαγωγή τους και τέλος η οριστική διαμόρφωση και συνεισφορά τους στο χώρο της Ορθοδοξίας.

Εισαγωγή στην πατερική σκέψη και Αγιολογία. (Δ. Τσάμης)

Το μάθημα παρουσιάζει τη θεολογική ανάλυση και έκθεση της διδασκαλίας των Πατέρων της Εκκλησίας, με ιδιαίτερη έμφαση στους Καππαδόκες. Σκοπός του είναι η εσωτερική γνωριμία με την πλούσια σε βιώματα και νοήματα πατερική διδασκαλία. Το μάθημα πλαισιώνεται με την ανάπτυξη θεμάτων από την ορθόδοξη Αγιολογία και προβάλλει τη διάθεση για μια πνευματική πορεία κατά μίμηση και μετοχή της ζωής και διδασκαλίας των αγίων

Γενική Κοινωνιολογία. (Β. Γιούλτσης - Ι. Πέτρου)

Εισαγωγή στην έννοια της επιστήμης. Ανάλυση των βασικών εννοιών λειτουργιών της κοινωνικής ζωής. Τυπολογική παρουσίαση των τάσεων που οδήγησαν

αρχικά στην προβληματική και προοδευτικά στη γένεση της Επιστήμης. Ερμηνεία της κοινωνικής συμπεριφοράς και δράσεως. Προσέγγιση και ανάλυση των προϋποθέσεων-πηγών της Κοινωνιολογίας. Προϊστορία, ιστορία και κλασικοί του κοινωνιολογικού χώρου, εξειδικευμένες προοπτικές. Διαιρέσεις της βασικής επιστήμης. Λειτουργία της ολικής κοινωνίας. Προέλευση, μορφοποιητικές διαδικασίες, εξέλιξη, συλλειτουργία των κοινωνικών θεσμών. Σύγχρονοι κλάδοι και περιεχόμενο. Μέθοδοι και αρχές της κοινωνιολογικής έρευνας.

Γενική Εκκλησιαστική Ιστορία: Από το σχίσμα του 1054 μέχρι σήμερα. (Β. Χριστοφορίδης - Ε. Αμοιρίδου)

Η διδακτέα ύλη του μαθήματος περιλαμβάνει τα εξής πέντε μέρη: Α'. Η Ανατολική Εκκλησία μέχρι την Άλωση της Κωνσταντινουπόλεως. Β'. Η Δυτική Εκκλησία από το Γαίωνα μέχρι την μεταρρύθμιση. Γ'. Η μεταρρύθμιση και η ζωή των Δυτικών Εκκλησιών ως τα νεότερα χρόνια. Δ'. Η νεότερη εποχή. Ε'. Η Ορθόδοξη Εκκλησία μετά την άλωση της Κωνσταντινουπόλεως.

4ο Εξάμηνο

Τα σύγχρονα μεγάλα θρησκευόμενα. (Γ. Ζιάκας - Π. Παχής)

Γένεση, ιστορική εξέλιξη, διδασκαλία, μύθος, λατρεία, ζωή και κοινωνία των σύγχρονων μεγάλων θρησκευμάτων του κόσμου, δηλαδή των ινδικών θρησκευμάτων (Ινδουισμού, Βουδισμού, Τζαϊνισμού, Σικχισμού), των κινεζικών (Κομφουκισμού, Ταοϊσμού), των ιαπωνικών (Σιντοϊσμού και ιαπωνικού Βουδισμού) και του Ισλάμ.

Ερμηνεία ποιητικών και προφητικών βιβλίων της Π. Δ. από το κείμενο των Ο'. (Δ. Καϊμάκης)

Ερμηνευτική ανάλυση ενοτήτων από τους μικρούς και μεγάλους προφήτες καθώς και από τους ψαλμούς.

Ερμηνεία των συνοπτικών Ευαγγελίων. (Ι. Καραβιδόπουλος)

Ερμηνευτική ανάλυση του κατά Μάρκον Ευαγγελίου σε συνδυασμό με τις παράλληλες διηγήσεις των συνοπτικών Ευαγγελίων Ματθαίου και Λουκά. Η θεολογία των συνοπτικών ευαγγελιστών με ιδιαίτερη έμφαση σε θέματα όπως: εσχολογία (Βασιλεία του Θεού), χριστολογία (Υιός του ανθρώπου, Χριστός, Υιός του Θεού κλπ.), πνευματολογία, εκκλησιολογία, ιεραποστολή.

Εκκλησιαστική Γραμματολογία. (Δ. Τσάμης)

Αντικείμενο του μαθήματος είναι η επιστημονική σπουδή των Πατέρων και συγγραφέων της Εκκλησίας. Εξετάζονται ιστορικοφιλολογικώς ο βίος και τα συγγράμματα τους από την αποστολική εποχή μέχρι τον ΙΕ' αιώνα. Η συνοπτική παρουσίαση της Εκκλησιαστικής Γραμματείας πλαισιώνει την προσπάθεια για ουσιαστικότερη γνωριμία με την πατερική σκέψη, που συνιστά το κέντρο και το σκοπό των πατερικών σπουδών.

Εισαγωγή στην Εκκλησιαστική Γραμματολογία και ερμηνεία των Πατέρων. (Δ. Τσάμης)

Ιστορικοφιλολογική και θεολογική ανάλυση και επεξεργασία πατερικών έργων κυρίως της πρώτης περιόδου της Χριστιανικής Γραμματείας (100-313), περιεχομένων στη Συλλογή μου «Ανθολόγιο Πατερικών έργων», με προεκτάσεις φυσικά και σε έργα των μετέπειτα περιόδων της Εκκλησιαστικής Γραμματείας. Σκοπός: Μύηση των φοιτητών μας στην πατερική θεολογική σκέψη και προβληματική, καθώς και στις μεθόδους που ακολουθούν οι Πατέρες στην προσπάθεια τους να προσεγγίσουν το σύγχρονο τους κόσμο και να τον ευαγγελισθούν. Η φύση του μαθήματος απαιτεί την παρακολούθηση του από τους φοιτητές και η εξέταση του γίνεται κατά τον κλασικό τρόπο (προφορικώς ή γραπτώς) με βάση πάντοτε τα ίδια τα κείμενα.

Εισαγωγή στην Κοινωνιολογία της Θρησκείας. (Β. Γιούλτσης)

Σχέσεις θρησκείας και κοινωνίας. Το πρόβλημα της προελεύσεως και της λειτουργίας του θρησκευτικού φαινομένου, θεωρίες για τη γένεση της θρησκείας.

Η κοινωνιολογική προσέγγιση του θρησκευτικού φαινομένου. Θρησκεία και εναλλασσόμενες κοινωνικές μεταβλητές, θρησκευτικές πεποιθήσεις και κοινωνική οργάνωση. Το κοινωνικό περιεχόμενο της θρησκευτικής ζωής. Ιστορία και τάσεις της Κοινωνιολογίας της θρησκείας. Γένεση και λειτουργία των θρησκευτικών θεσμών.

Άσκηση Λειτουργικής. (Π. Σκαλτσής)

Ιστορία, θεολογία, τάξη και συμβολισμοί των μυστηρίων βαπτίσματος, γάμου, ευχελαίου, μετανοίας, χειροτονιών, αγιασμών, εγκαινίων ναών, ακολουθιών εις φόβον σεισμού, εις θεμέλιον ναού και κεκοιμημένων. Πρακτική άσκηση στο ναό της Σχολής.

5ο Εξάμηνο

Ερμηνεία Επιστολών του Αποστόλου Παύλου. (Ι. Γαλάνης)

Ερμηνευτική ανάλυση των επιστολών του Αποστόλου Παύλου Α' προς Θεσσαλονικείς και Β' προς Κορινθίους με βάση τη νεότερη έρευνα και την πατερική ερμηνευτική παράδοση.

Ιστορία της Ορθόδοξης θεολογίας και πνευματικότητας. (Γ. Μαρτζέλος)

Ιστορία της μορφολογικής αναπτύξεως των ορθόδοξων δογμάτων από τη βιβλική τους διατύπωση μέχρι την πιο ανεπτυγμένη εκκλησιαστική τους μορφή. Ιδιαίτερη έμφαση δίνεται κυρίως στο Τριαδικό και το Χριστολογικό δόγμα. Η εξέταση της μορφολογικής αναπτύξεως των δογμάτων αυτών γίνεται σε στενή σχέση με την Ορθόδοξη πνευματική εμπειρία και ζωή.

Εισαγωγή στην Ποιμαντική. (π. Β. Καλλιακμάνης)

Δομικά στοιχεία της σύγχρονης κοινωνίας και η θέση της Εκκλησίας απέναντι σ' αυτήν. Προσαρμογή της Εκκλησίας στην σύγχρονη κοινωνία. Ποιμαντική λειτουργικότητα των τοπικών δομών της Εκκλησίας. Χωροταξία των Ιερών Μητροπόλεων. Μέγεθος των ενοριών και επάρκεια του εφημεριακού κλήρου. Λειτουργική ποιμαντική. Ποιμαντική σε μια κοινωνία που «κατευθύνεται από έξω». Μεθοδολογία της ποιμαντικής.

Λειτουργική. (Π.Σκαλτσής)

Ιστορία και θεολογία της χριστιανικής Λατρείας. Η έννοια των όρων Λειτουργία, Λειτουργική, Λατρεία, Τελετουργική, Λειτουργική θεολογία και θεολογία της Λατρείας. Η λειτουργική προσευχή ως αντικείμενο της χριστιανικής Λατρείας. Ο άνθρωπος ως λειτουργικό, ο βιβλικός, δογματικός, κοινωνικός και κοσμικός χαρακτήρας της θείας Λατρείας. Πηγές της Λειτουργικής, Λειτουργική Ερμηνευτική. Λειτουργικοί τύποι της Ανατολής και της Δύσεως. Η θεία Λειτουργία. Οι απαρχές της θείας Ευχαριστίας. Η ευχαριστιακή ενότητα κλήρου και λαού. Ευχαριστιακή εκκλησιολογία. Λειτουργική και πνευματική ζωή. Λειτουργία και κόσμος.

Ποιμαντική θεολογία. (Α. Κεσελόπουλος)

Το μάθημα της Ποιμαντικής αναφέρεται στο έργο της Εκκλησίας που αποβλέπει στη σωτηρία των ψυχών. Η διαπραγμάτευση του μαθήματος γίνεται σε τρεις ενότητες. Στην πρώτη ενότητα, που αναφέρεται σε μια θεολογική ανάλυση του έργου της Εκκλησίας, διδάσκεται η ποιμαντική θεολογία, στη δεύτερη ενότητα, που αναφέρεται στην ειδική καθοδήγηση των ψυχών, διδάσκεται η ποιμαντική ψυχολογία, και στην τρίτη ενότητα, που αναφέρεται στην προσαρμογή της ποιμαντικής στα δεδομένα της σύγχρονης κοινωνίας, διδάσκεται η ποιμαντική κοινωνιολογία.

6ο Εξάμηνο

Διαθρησκειακός διάλογος. (Γ. Ζιάκας - Π. Βασιλειάδης)

Εισαγωγή στην Ιεραποστολική Κοινή χριστιανική μαρτυρία. Οικουμενικός και διαθρησκειακός διάλογος. Ορθόδοξες προϋποθέσεις. Βασικές κατευθυντήριες γραμμές του διαθρησκειακού διαλόγου του Παγκοσμίου Συμβουλίου Εκκλησιών. Βασικές αρχές για την διεξαγωγή ορθού και δημιουργικού διαλόγου

μεταξύ της χριστιανικής διδασκαλίας και των σύγχρονων μεγάλων θρησκειών του κόσμου. Σημεία συγκλίσεως και αποκλίσεως των αρχών των μεγάλων θρησκειών προς τις θεμελιώδεις αρχές της χριστιανικής διδασκαλίας, για την αλληλοκατανόηση και ειρηνική των λαών συνύπαρξη.

Εκκλησιαστική Γραμματεία των Σλάβων. (Ι. Ταρνανίδης)

Η σλαβική εκκλησιαστική γραμματεία στα πρώτα χρόνια (από τον 9ο αιώνα) αποτελεί πιστή αντιγραφή και μετάφραση της βυζαντινής εκκλησιαστικής γραμματείας. Παράλληλα και η γενικότερη σλαβική γραμματεία και φιλολογία επηρεάζεται από την ελληνική σκέψη και τις κατά καιρούς μεταβολές στον ιδεολογικό και πνευματικό χώρο του Βυζαντίου. Αυτή η εξέλιξη της σλαβικής γραμματείας από την εφεύρεση, της σλαβικής γραφής μέχρι τα υστεροβυζαντινά χρόνια παρουσιάζεται με κείμενα και σχόλια, αποτυπώνοντας έτσι και την πνευματική εξάρτηση του Σλαβικού κόσμου από το προηγμένο Βυζάντιο.

Εισαγωγή στη Θεολογική Γνωσιολογία. (Γ. Μαρτζέλος)

Πρόκειται για την εξέταση των γνωσιολογικών προϋποθέσεων της Ορθόδοξης δογματικής διδασκαλίας σε συνάρτηση με τη σχολαστική και γενικότερα τη δυτική θεολογία και παράδοση.

Οικουμενική κίνηση. (Ν. Ματσούκας)

Ιστορική και θεολογική θεμελίωση των σύγχρονων συναντήσεων και τάσεων, που παρατηρούνται μεταξύ των Εκκλησιών της Οικουμενικής Κίνησης. Δίνεται έμφαση όχι μόνο στις δραστηριότητες του Π.Σ.Ε., αλλά και στην ιστορική διαδρομή του εκκλησιαστικού φαινομένου της οικουμενικής παρουσίας του Χριστιανισμού.

Κοινωνιολογία του Χριστιανισμού. (Γ. Μαντζαρίδης - Ι. Πέτρου)

Κοινωνιολογική ανάλυση της ιστορικής ανάπτυξης του Χριστιανισμού στο επίπεδο των λειτουργημάτων, των δομών, της διδασκαλίας και γενικά της ζωής της Εκκλησίας. Κοινωνική διδασκαλία του Χριστιανισμού. Εμπειρική διερεύνηση του Χριστιανισμού και θρησκευτική ζωή στην Ελλάδα.

Ομιλητική. (Δ. Κούκουρα)

Το κήρυγμα της Εκκλησίας μας στα πλαίσια της θείας Λατρείας. Προβληματισμοί για την επικοινωνία της ελληνόφωνης Ορθόδοξης Εκκλησίας με το σύγχρονο κόσμο.

7ο Εξάμηνο

Θεολογία της Παλαιάς Διαθήκης. (Δ. Καϊμάκης)

Σκοπός του μαθήματος είναι να εξετάσει και να αναλύσει τις βασικές θεολογικές θέσεις των βιβλίων της Παλαιάς Διαθήκης.

Ερμηνεία της Ιωαννείου Γραμματείας. (Π. Βασιλειάδης)

Μακροερμηνευτική ανάλυση του Δ' Ευαγγελίου και του βιβλίου της Αποκαλύψεως. Προϋποθέσεις ορθής ερμηνείας των. Γενική εισαγωγή στην Ιωάννεια γραμματεία. - Ο Πρόλογος του Δ' Ευαγγελίου. Η Εκκλησιολογία και η Μυστηριολογία του Δ' Ευαγγελίου. Το βιβλίο των Σημείων στο Δ' Ευαγγέλιο. Πατριαρχικές δομές και το Δ' Ευαγγέλιο. Ο Αποχαιρετιστήριος λόγος και η Αρχιερατική προσευχή του Ιησού. Οι διηγήσεις του Πάθους και της Αναστάσεως. Ευχαριστιακή ανάγνωση της Α' Καθολικής Επιστολής του Ιωάννη. Οι Β' και Γ' Καθολικές Επιστολές του Ιωάννη. Εισαγωγικά στο βιβλίο της Αποκαλύψεως. Δομή και χαρακτήρας του βιβλίου της Αποκαλύψεως. ((Μαρτυρία Ιησού» στην Αποκάλυψη. Οι 7 επιστολές της Αποκαλύψεως. Οι επτάδες των δεινών και η πολιτική διάσταση του βιβλίου της Αποκαλύψεως. Η συμβολική ορολογία και αριθμολογία της Αποκαλύψεως και τα περί χαράγματος, 666 κλπ. Ερμηνεία των κεφ. 21-22 της Αποκαλύψεως. Αποκάλυψη και χριστιανική μαρτυρία σήμερα. Η απόκρυφη γραμματεία του Ιωαννείου κύκλου.

Δογματική και Συμβολική Θεολογία. (Χ. Σταμούλης)

Ακριβής έκθεση του περιεχομένου της Ορθόδοξης πίστης σε αντιπαράθεση με τη δυτική χριστιανοσύνη. Συνεξετάζονται οι ιστορικοί και πνευματικοί παράγοντες του χώρου, όπου διαμορφώθηκε η διατύπωση των δογμάτων (πολιτική, φιλοσοφία, τέχνη κ.ά.). Ο άξονας είναι τα δόγματα και τα σύμβολα. Σκοπός του μαθήματος είναι η μύηση των σπουδαστών στην ορθόδοξη πνευματικότητα και στον τρόπο της λόγιας γνώσης του δόγματος.

Κατηχητική και Χριστιανική Παιδαγωγική (Ι. Κογκούλης-Χ. Βασιλόπουλος-Δ. Λάππας)

Η διδασκαλία θα επεκταθεί σε μια σύντομη έκθεση του όλου της ύλης της Κατηχητικής και Χριστιανικής Παιδαγωγικής. Στους κύριους χαρακτήρες της σύγχρονης επιστήμης. Στη σχέση της με την Αποκάλυψη, τις θεολογικές και ανθρωπολογικές επιστήμες και στα μέσα της προαγωγής της. Στο νόημα, την ιστορική πορεία και τις απαιτήσεις της κατηχήσεως. Επιπρόσθετα θα γίνει θεώρηση των Κατηχήσεων του Κυρίλλου Ιεροσολύμων από ψυχοπαιδαγωγικής πλευράς. Οι ώρες των ασκήσεων θα είναι δύο ειδών. Πρώτον, παρακολουθήσεως και κριτικής θρησκευτικών μαθημάτων, σχολικών και εξωσχολικών. Στις ασκήσεις αυτές θα λαμβάνουν μέρος, πλην των φοιτητών και όλοι οι εργαζόμενοι στο Εργαστήριο της Χριστιανικής Παιδαγωγικής. Και δεύτερον, ασκήσεις - προσπάθειες κατανόησης στην πράξη ενός μέρους τουλάχιστον από την ύλη της διδασκαλίας.

Ιστορία της δυτικής θεολογίας και πνευματικότητας. (Δ. Τσελεγγίδης)

Παρουσιάζεται η θεολογία της Ρωμαιοκαθολικής και της Προτεσταντικής Εκκλησίας από την εμφάνιση τους μέχρι σήμερα και παράλληλα αναλύεται η σημασία της θεολογίας των Εκκλησιών αυτών στη διαμόρφωση της πνευματικότητας των πιστών τους. Σκοπός του μαθήματος είναι να επισημάνει τις δογματικές πλάνες των ετεροδόξων και στη συνέχεια να τις αιτιολογήσει και να τις ερμηνεύσει εντάσσοντας τις στην όλη ζωή της αντίστοιχης Εκκλησίας. Η γνώση των δογματικών διαφορών και της ζωής της κάθε Εκκλησίας θα δημιουργήσει τη ρεαλιστική βάση για μια σωστή προσέγγιση των Εκκλησιών, στην οποία αποβλέπουν τελικά οι παρεχόμενες γνώσεις. Χορηγούνται σημειώσεις.

Εισαγωγή στην Ηθική. (Γ. Μαντζαρίδης)

Αναλύονται η έννοια, η μεθοδολογία και η σύγχρονη προβληματική της Ηθικής. Εξετάζεται ο τρόπος με τον οποίο οδηγείται η Ηθική στη διατύπωση των αξιολογικών κρίσεων της και παρουσιάζεται αναλυτικότερα η σύγχρονη οικολογική κρίση. Σκοπός του μαθήματος είναι να φέρει τους φοιτητές σε επαφή με την προβληματική της Ηθικής και να τους προετοιμάσει για τη Χριστιανική Ηθική. Γίνεται σύντομη εξέταση πατερικών κειμένων που αναφέρονται σε βασικά θέματα Χριστιανικής Ηθικής.

8ο Εξάμηνο

Θεολογία της Καινής Διαθήκης. (Π. Βασιλειάδης)

α. Προλεγόμενα στη Θεολογία της Κ. Δ.: Το γνωστικό αντικείμενο. Η οπτική γωνία. Το ελληνικό και ιουδαϊκό υπόβαθρο. Η μεθοδολογία. Ο ιστορικός Ιησούς. Η ερμηνευτική προσέγγιση. Ενότητα και διαφορετικότητα. Η ιστορία του μαθήματος. β. Η θεολογία των επί μέρους ενοτήτων: Η θεολογία της Πηγής των Λογίων. Η παύλεια θεολογία. Η μεταπαύλεια θεολογική προβληματική. Η θεολογία των Συνοπτικών Ευαγγελίων. Η ιωάννεια θεολογία. γ. Συστηματική έκθεση της θεολογίας της Κ. Δ.: Εσχατολογία, εκκλησιολογία, χριστολογία, σωτηριολογία, ανθρωπολογία, κοινωνιολογία, κοσμολογία / κτησιολογία, μυστηριολογία / ευχαριστιολογία.

Κανονικό και Εκκλησιαστικό Δίκαιο. (Χ. Παπαστάθης. Καθ. Νομικής κατ' ανάθεση)

Το μάθημα «Κανονικό και Εκκλησιαστικό Δίκαιο» περιλαμβάνει: α. την οργάνωση και τη διοίκηση της Ορθόδοξης Ανατολικής Εκκλησίας γενικά και της Εκκλησίας της Ελλάδος ειδικότερα, β. την κανονική τέλεση των ιερών Μυστηρίων και τις νομοκανονικές τους συνέπειες, γ. τις νομοκανονικές συνέπειες που δημιουργούνται από τα παρεκτρεπόμενα μέλη της Εκκλησίας, δ. την οργάνωση και την απονομή της εκκλησιαστικής δικαιοσύνης και ε. την επικοινωνία των μελών της Εκκλησίας με τους ετερόδοξους και τους αλλόθρησκους.

Διδακτική του μαθήματος των θρησκευτικών. (Χ. Βασιλόπουλος. Άσκηση: Δ. Λάππας)

Το μάθημα έχει δύο σκέλη. Στο πρώτο αναπτύσσονται τα εξής θέματα: Παιδαγωγική θεμελίωση του μαθήματος. Η ιδιαιτερότητα που αυτό παρουσιάζει. Σύγχρονες προσεγγίσεις ως προς τους σκοπούς και το περιεχόμενο. Μεθοδολογία διδασκαλίας. Εφαρμογή της εκπαιδευτικής τεχνολογίας. Αξιολόγηση της επίδοσης των μαθητών. Το δεύτερο σκέλος καλύπτεται από πρακτικές ασκήσεις δύο ειδών: α. παρακολούθηση και κριτική διδασκαλιών σε Γυμνάσια και Λύκεια και β. εξάσκηση των φοιτητών κατά ομάδες μέσα στη Σχολή.

Χριστιανική ηθική. (Γ. Μαντζαρίδης - Α. Κεσελόπουλος)

Παρουσιάζεται ο χαρακτήρας της Χριστιανικής Ηθικής και αναλύονται τα βασικά θέματα της σε τρεις μεγάλες ενότητες. Η πρώτη αναφέρεται στην κατακόρυφη διάσταση της (σχέσεις ανθρώπου και θεού), η δεύτερη στην οριζόντια διάσταση της (διαπροσωπικές και κοινωνικές σχέσεις) και η τρίτη εξετάζει τα βασικά προβλήματα και τις προοπτικές της ανθρωπίνης υπάρξεως.

Σημειολογία του συγχρόνου πολιτισμού. (Ι. Πέτρου)

Μαθήματα Επιλογής

Οι φοιτητές όλων των εξαμήνων (εξαιρούνται οι νεοεισαχθέντες) μπορούν να δηλώνουν τα κατ' επιλογήν υποχρεωτικά μαθήματα σύμφωνα με τις ανακοινώσεις της Γραμματείας. Ο αριθμός των επιλεγόμενων μαθημάτων για κάθε εξάμηνο σπουδών είναι μέχρι και τρία (3), από τα οποία τα δύο (2) είναι υποχρεωτικά. Οι φοιτητές που εγγράφονται στο γ' εξάμηνο σπουδών (από κατάταξη ή μετεγγραφή από ΑΕΙ εξωτερικού) δικαιούνται να δηλώνουν μέχρι και 4 μαθήματα για κάθε εξάμηνο (απόφαση Δ. Σ.). Ο συνολικός αριθμός επιλεγόμενων μαθημάτων για τη λήψη του πτυχίου δεν μπορεί να είναι μικρότερος του δεκατέσσερα (14). Κάθε ένα από τα επιλεγόμενα μαθήματα πιστώνεται με 3 μονάδες στο σύστημα ECTS (European Community Course Credit Transfer System).

Ακολουθεί ο πίνακας των κατ' επιλογήν υποχρεωτικών μαθημάτων των εξαμήνων χειμερινού και εαρινού.

Χειμερινό Εξάμηνο

Α' Τομέας Βιβλικής Γραμματείας και Θρησκευολογίας.

1. Το Ισλάμ και η σύγχρονη πραγματικότητα.

(Γ. Ζιάκας)

2. Τα Ασιατικά θρησκευόμενα. (Γ. Ζιάκας)

3. Οι «τελετουργίες της διάβασης» στην Αρχαία Ελλάδα.

(Π. Παχής)

4. Μουσική και ποίηση στο Αρχαίο Ισραήλ.

(Δ. Καϊμάκης)

5. Ιουδαϊκή Εξωβιβλική Γραμματεία. (Δ. Καϊμάκης)

6. Ερμηνεία του Δωδεκαπροφήτου από το Εβραϊκό κείμενο, Ι.

(Μ. Κωνσταντίνου)

7. Ιστορία του Βιβλικού Ισραήλ.

(Ι. Μούρτζιος)

8. Πηγή των Λογίων (Q). Το αρχαιότερο Ευαγγέλιο.

(Π. Βασιλειάδης)

Β' Τομέας Εκκλησιαστικής Ιστορίας, Χριστιανικής Γραμματείας, Αρχαιολογίας και Τέχνης.

9. Η Ορθόδοξη Αυτοκέφαλη Εκκλησία της Αλβανίας.

(Α. Γλαβίνας)

10. Η Μακεδονία και ο κόσμος των Σλάβων.

(Ι. Ταρνανίδης)

11. Το Γεροντικόν του Σινά.

(Δ. Τσάμης)

12. Η πρόσφατη ιστορία του Αγίου Όρους (1941-1981).

(Δ. Τσάμης)

13. Ο αποκεφαλισμός των μαρτύρων στη βυζαντινή τέχνη.

(Κ. Χαραλαμπίδης)

14. Οι δενδρίτες στη χριστιανική τέχνη.

(Κ. Χαραλαμπίδης)

15. Το Οικουμενικό Πατριαρχείο και ο Πατριάρχης Ιωακείμ Γ', 19ος-20ος αιώνας.

(Αρχιμ. Α. Νανάκης)

16. Αρχαιολογία λατρευτικών χώρων της προκωνσταντίνειας εποχής. (Μ. Καζαμία-Τσέρνου)

17. Βυζαντινή τέχνη της μεσοβυζαντινής περιόδου.

(Μ. Καζαμία-Τσέρνου)

18. Εισαγωγή στην Εκκλησιαστική Ιστορία της Ελλάδος.

(Ν. Κρουσουλούδης)

19. Μεθοδολογία έρευνας και συγγραφής επιστημονικής μελέτης.

(Ν. Κρουσουλούδης)

20. Θέματα Εκκλησιαστικής Ιστορίας: Β'. Οι Γ', Δ' και Ε' Οικουμενικές Σύνοδοι.

(Ε. Αμοιρίδου)

21. Εκκλησιαστική Γραμματεία της Δύσης (Β'- Ε'αιώνας).

22. Η Ασκητική Γραμματεία της Δύσης μέχρι τον ΣΤ' αιώνα.

(Φ. Ιωαννίδης)

Γ' Τομέας Δογματικής Θεολογίας.

23. Προτεσταντισμός και Οικουμενική Κίνηση.

(Ν. Ματσούκας)

24. Η οικουμενικότητα του Χριστιανισμού.

(Ν. Ματσούκας)

25. Ο όρος της Χαλκηδόνας και η θεολογική και οικουμενική σημασία του.

(Γ. Μαρτζέλος)

26. Η ελευθερία του ανθρώπου. Οντολογία και προοπτικές της.

(Δ. Τσελεγγίδης)

27. Βυζαντινή και αρχαιοελληνική μουσική. Συγκριτική μελέτη.

(Λ. Σιάσος)

28. Περί δογμάτων επιλύσεων 2: Το μυστήριο του Χριστού και το μυστήριο της Παρθένου.

(Χ. Σταμούλης)

Δ΄ Τομέας Λατρείας, Χριστιανικής Αγωγής και Εκκλησιαστικής Διοίκησης.

29. Το μάθημα των θρησκευτικών στη Μέση Εκπαίδευση.

(Ι. Κογκούλης)

30. Η σχολική τάξη ως κοινωνική ομάδα και η συνεργατική διδασκαλία και μάθηση.

(Ι. Κογκούλης)

31. Διαπολιτισμική/διαθρησκευτική αγωγή σε πολυπολιτισμικά περιβάλλοντα (Έννοια, χαρακτηριστικά, προσανατολισμοί).

(Χ. Βασιλόπουλος)

32. Κυπριακό Εκκλησιαστικό Δίκαιο.

(Χ. Παπαστάθης)

33. Δημόσιος θεολογικός λόγος.

(Δ. Κούκουρα)

34. Υμνολογία και ερμηνεία λειτουργικών κειμένων.

(Π. Σκαλτσής)

35. Εισαγωγή στην Εκκλησιαστική Μουσική.

(Π. Σκαλτσής)

36. Ο διάλογος και το μάθημα των θρησκευτικών στη Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση.

(Δ. Λάππας)

Ε΄ Τομέας Ηθικής και Κοινωνιολογίας.

37. Θέματα ορθόδοξης πνευματικής ζωής.

(Γ. Μαντζαρίδης)

38. Πνευματικότητα και κοινωνική ζωή.

(B. Γιούλτσης)

39. Άνθρωπος και φυσικό περιβάλλον.

(A. Κεσελόπουλος)

40. Θεολογικά ρεύματα της Τουρκοκρατίας.

(π. Β. Καλλιακμάνης)

Εαρινό Εξάμηνο

Α΄ Τομέας Βιβλικής Γραμματείας και Θρησκευολογίας.

1. Τα ελληνικά γράμματα στην αραβική και ισλαμική παράδοση.

(Γ. Ζιάκας)

2. Θρησκείες και πολιτισμοί της Ιαπωνίας.

(Γ. Ζιάκας)

3. Η αστρολογία κατά τη διάρκεια των ελληνιστικών χρόνων.

(Π. Παχής)

4. Το Ισραήλ και οι παραδόσεις του.

(Δ. Καϊμάκης)

5. Ερμηνεία του Δωδεκαπροφήτου από το εβραϊκό κείμενο, II.

(Μ. Κωνσταντίνου)

6. Βιβλική εβραϊκή γλώσσα.

(Μ. Κωνσταντίνου)

7. Η δευτερονομιστική παράδοση στα ιστορικά βιβλία της Π. Διαθήκης.

(Ι. Μούρτζιος)

8. Εισαγωγικά θέματα από τα ποιητικά και προφητικά βιβλία της Π. Διαθήκης.

(Ι. Μούρτζιος)

9. Τα απόκρυφα Ευαγγέλια. (Ι. Καραβιδόπουλος)

10. Το ιστορικό πλαίσιο της Καινής Διαθήκης.

(Ι.Γαλάνης)

11. Βασιλεία και δόξα κατά την Καινή Διαθήκη.

(Ι.Γαλάνης)

12. Αγία Γραφή και Ευχαριστία.

(Π. Βασιλειάδης)

Β' Τομέας Εκκλησιαστικής Ιστορίας Χριστιανικής Γραμματείας, Αρχαιολογίας και Τέχνης.

13. Βυζαντινοί εκκλησιαστικοί θεσμοί στη ζωή και στη διοίκηση των Σλαβικών Εκκλησιών.

(Ι. Ταρνανίδης)

14. Μητέρες της ερήμου και ασκήτριες της Ορθόδοξης Εκκλησίας (Διηγήσεις, Βίοι και Αποφθέγματα).

(Δ. Τσάμης)

15. Η Θεοτόκος στην Ορθόδοξη Παράδοση: Γ'. Η Θεοτόκος από τη γέννηση του Ιησού Χριστού μέχρι την αρχή της δημόσιας ζωής του.

(Δ. Τσάμης)

16. Το θείο φως κατά το Συμεών το Νέο Θεολόγο.

(Β. Χριστοφορίδης)

17. Το Οικουμενικό Πατριαρχείο και ο Πατριάρχης Ιωακείμ Γ', 19ος-20ος αιώνας.

(Αρχιμ. Α. Νανάκης)

18. Μνημειακή τοπογραφία της Θεσσαλονίκης (Μέρος Α', 4ος-8ος αιώνας).

(Μ. Καζαμία-Τσέρνου)

19. Μνημειακή τοπογραφία της Θεσσαλονίκης (Μέρος Β', 9ος-15ος αιώνας).

(Μ. Καζαμία-Τσέρνου)

20. Εκκλησιαστική Ιστορία των Νέων Χωρών.

(Ν. Κρουσουλούδης)

21. Τεχνική εκπόνησεως επιστημονικής εργασίας στην Εκκλησιαστική Ιστορία.

(Ν. Κρουσουλούδης)

22. Θέματα Εκκλησιαστικής Ιστορίας: Γ'. Οι ΣΤ' και Ζ' Οικουμενικές Σύνοδοι.

(Ε. Αμοιρίδου)

23. Εκκλησιαστικές προεκτάσεις της πολιτικής συμπεριφοράς του Αυτοκράτορα Λέοντα ΣΤ' του Σοφού.

(Ε. Αμοιρίδου)

24. Εκκλησιαστική Γραμματεία της Δύσης (ΣΤ' αιώνας -1054).

(Φ. Ιωαννίδης)

25. Η Θεολογία του Αγίου Κυπριανού Καρθαγένης.

(Φ. Ιωαννίδης)

Γ' Τομέας Δογματικής Θεολογίας.

26. Λόγος και μύθος.

(Ν. Ματσούκας)

27. Ορθόδοξο δόγμα και θεολογικός προβληματισμός.

(Γ. Μαρτζέλος)

28. Η θέωση του ανθρώπου, θεολογικές προϋποθέσεις και οντολογία της.

(Δ. Τσελεγγίδης)

29. Από την τέχνη της θεολογίας στη θεολογία της τέχνης. Εισαγωγή στην αισθητική θεολογία.

(Χ. Σταμούλης)

30. Περί δογμάτων επιλύσεων: 3. Φύση και αγάπη.

(Χ. Σταμούλης)

Δ' Τομέας Λατρείας, Χριστιανικής Αγωγής και Εκκλησιαστικής Διοίκησης.

31. Λατρευτική αγωγή στην παιδική και εφηβική ηλικία.

(Ι. Κογκούλης)

32. Ο μαθητής ως κριτήριο του μαθήματος των θρησκευτικών.

(Χ. Βασιλόπουλος)

33. Κυπριακό Εκκλησιαστικό Δίκαιο.

(Χ. Παπαστάθης)

34. Ομιλητική διάσταση της υμνογραφίας.

(Δ. Κούκουρα)

35. Κείμενα ελληνικής γλώσσας. (Υποχρεωτικά ελληνικά για αλλοδαπούς)

(Δ. Καϊμάκης - Α. Κόλτσιου)

36. Ιστορία και θεολογία της Ακολουθίας του Γάμου.

(Π. Σκαλτσής)

37. Θέματα ψαλτικής τέχνης.

(Π. Σκαλτσής)

38. Ο θεολόγος και το μάθημα των θρησκευτικών στη Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση.

(Δ. Λάππας)

Ε' Τομέας Ηθικής και Κοινωνιολογίας.

39. Παγκοσμιοποίηση και Ορθόδοξη Θεολογία.

(Γ. Μαντζαρίδης)

40. Πληροφορική και εφαρμογές Η/Υ.

(Β. Γιούλτσος)

41. Η Λειτουργική Παράδοση στον Αλέξανδρο Παπαδιαμάντη.
(Α. Κεσελόπουλος)

41. Το κατηχητικό έργο στην Ενορία.
(π. Β. Καλλιακμάνης)